

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZALLÁS:
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. a negyedik sorát 4 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Hivatkozva lapunk nov. 28-diki számában közzétett külön mellékletben is szétküldött programunkra, tisztelettel kérjük lapunk t. cz. olvasóit előfizetéseik megtételére. A czimbóritékok és kiadás czélszerű elrendezése s főleg azon körülmény tekintetéből, mely szerint a hírlapi bélyeg miatt a megrendelt számon felüli példányokat nyomtatnunk sok nehézséggel jár, siető megrendeléseket kérünk.

Előfizetési ár:

Egészévre 12 frt.
Félévre jan.—július 1-ig 6 " "
Évnegyedre jan.—apr. 1-ig 3 " a. é.

Az előfizetéseket bérmentve lapunk kiadó-hivatalához (Stein János b.-középutcai könyvkereskedése) kérjük beküldeni.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY”
kiadó-hivatala.

(D) Ha cikkeinkben nem fog mutatkozni a régi elevenség, ha a fölmerült belső és minket közvetlenül érdeklő kérdések taglalásába, most már nem igen bocsátkozhatunk, ennek oka könnyen kimagarázható azon helyzetből, hogy most már egyenesen az uralkodás intézkedik, s ha ezen intézkedések sok részben törvényeink ideiglenes hátrányára történnek, csak annyi vigasztalót láthatunk, hogy több ilyen intézkedésben ekkor nemelyeket mint p. o. a sorozást, s az országgyűlés új alaponi szervezését stb. kivéve, fenn van tartva az országgyűlés joga, s így gravameneink nőnek a nélkül, hogy az ily egyes kérdésekhez jövő jogunkat teljesen elvesztve látnók; — csak hogy azon országgyűlés, mely azoknak tisztába hozatalára lesz hivatva: hol van még? Ily helyzetben az ember a belügyekről nem sokat beszélhet, s ezenben ezen kérdésekkel csak annyit mondhatni, hogy olyankor, midőn a rendkívüli időkben az államkormányzást egyedül az uralkodás ragadja meg, nincs más mód mint vagy óvások mellett engedelmeskedni, vagy visszavonulni azoknak, kik az ily rendszabályok érvényesítésére helyzetök-nél fogva vannak hivatva.

A két alternatíva közül az egyéni vagy többségi felfogás alapján lehet választani, a mint inkább a következetesség, vagy az állam kedvetlen viszonyaiból felelt, s nagyobb vesztesékekkel fenyegető

szükségesség, s mélyebb politikai okok szolgálnak irányul a meggyőződésre, s ezen alapított elhatározásra nézve.

E részben Erdélyre nézve általános programot nehezen lehetne kimondani, hol már a megyei élet három külön történeti alapon; nemzeti felfogáson, s különböző népességi viszonyokon alapszik. A mit ma a székelyföldön lehetne ajánlani, kevésbé volna ajánlatos a magyar megyéknek, s hasztalan beszéd volna a szászföldön; s mindezek kivül a városok autonómiájának különbsége, s viszonyainak másszerűsége, itt amazoktól mégkülönbözőbb politikai ratiókat állíthat elé.

Erdély a hány megye, szék, város, s taxás hely van benne, szintén annyi külön országból áll. Itt ha Marosszék egykerek hatóság, Udvarhelyszéknek már fű széke van, tehát már a két szék szerkezete különbözik. Amaz törvénykezésében megtartotta az ős székely formákat, ez sokat vett át a magyar megyéktől. Itt Erdélyben a széklet királybírók, a megyét főbírók, alispánok, a vidékeket kapitányok; egyik várost kapitány, a másikat polgármester, főbíró kormányozza. Itt Gyéres-Szentkirály a faluszékéről egyenest a kormányzókra appellál; itt Vizakna városnak az a főbírója, a kié egy bizonyos ház a város közepén, mely most a gróf Halerek kezében van; itt ezen ház a főbíró, s kötelességét az viszi, a ki bírja, vagy a ki ez főbírónak kinevez.

Nagyon természetes tehát, hogy midőn a közgazgatási s juridikus és politikai kifejlődés ily irányban ment, bajos kimondani, hogy mindezen különböző fejlődés szerint felállított szerkezet például alkalmazza rögtön az osztrák processualét, mert arra jó részt képtelen mielőtt a kormányzók e részben hatóságokként külön utasításokat nem szerkeszt, vagy pedig az uralkodás meg nem semmisíti ismét azon ős szerkezeteket, melyek a múlt évben felső parancsra, az ország ős törvényei alapján helyreállítottak; azt is nehéz kimondani, hogy egyik réteg hozzá is a regyvert, midőn más réteg leve lesi, hogy felragadják, s ellene fordítsa némely helyeken. És e szerint szinte minden hatóság maga magának adhat legbölcsebb tanácsot, és a ki az ily hatóságok külön viszonyait nem ismeri, jól teszi ha véleményével nem hirtelenkedik.

Azonban azoknak, kik az intézkedéseket vezérlik, ha bár csak időre szólnak is, azok méltó figyelmükbe lehet ajánlani, hogy a lehetetlenséget és ellenszegülést különböztessék meg.

Az átmenti idők rendesen hagynak s hagytak a mi politikai multunkban is elég gravament hátra, melylyel az azokat követett országgyűlések részint sikerrel, részint sikertelenül vajudtak; tisztviselőinknek nem egyszer kellett megtagadniok a törvény szigorubb következetességét, hogy a befolyás a nemzet kezén maradhasson; sőt volt a mult század közepén még országgyűlés is olyan, a melyről a rendek szerkezeti hiány miatt kimondották, hogy: „az nem országgyűlés, hanem csak gyűlés, következésképp itt értekezünk, de törvényt nem hozunk” azonban az uralkodás mindig igyekezett az ily kérdéseket közvetíteni, s végre a nemzettel egyetértésben az ős törvények legtöbbnyire rehabilitáltak. A jövő pedig csak ismétlése a multnak, s az egyoldalú és sarkalatos változtatások, sem a kormányok, sem a nemzetek részéről, nem igen biztos és sikerülhető kísérletek.

Állásunk azonban most terheesebb mint régen. Már 1848 sarkalatos változásokat idézett elé, s az uralkodásnak ezt követett repressaliái még sarkalatosb változtatások magvait vetik el. Fontos és nagy kérdések állanak elé, és hazánk sorsa a birodalom, sőt Európa politikai helyzetével jött összekötetésbe. Az ausztriai pártküldelem összekötésben állanak jogaink megnyirbálásával vagy rehabilitációjával, s azon befolyások, melyek a külviszonyok alakulta folytán egyik vagy másik birodalmi pártnak kölcsönöznek erőt, folytonos hatással lesznek hazánk reorganisatiójának természetére:

Minthogy a mi sebeink minden gyógyszerre csak az időben van, feladatunk az, hogy megtartsuk a lehetőségig a tért, míg az idők önkint meghozzák a kívánt következményeket. Amde e célra a nemzet akarata magára nem elég, itt az uralkodás feladata eltalálni, s megengedni a közvetítő utakat addig is, míg az országgyűlés, mint egyedül illetékes, az uralkodással kiegyezkedik; mert vannak oly jogi kötelességek, melyeken a nemzet az országgyűlés elhatározása előtt túl nem mehet, s ugy az ellenzék önkint s kötelességszerűleg fejlik ki, a mi pedig az átmenti idők károsan hat. Hogy e feladat hogyan lesz megoldva, nem tudjuk, annyit napjaink történelme fel fog jegyezni báró Kemény Ferencz őnmaga ideiglenes korlátnokságáról, hogy a közvetítő utakat nagy elme-éllel tudta fölfedezni.

TÁRCZA.

JUDITH TÖRTÉNETE.

Történeti regény. Írta: DÓZSA D.

I.

(Folytatás.)

Az ifjú szenvedélyesen megszerette a nőt, de az anya tiltólag lépett fel, részint mert Judith gyermektelen nő lévén, Maróthi atyja sértőleg szólott egykor a nő és fia közti szerelem felől, részint pedig, mert már az anya egész, sőt Judith is féligéretet tett Dózsa Péter marosszéki királybírónak, rokona Kecseti István részére, ki a fiatal özvegyet szenvedélyesen megszerette, s a kivel való házasság azért volt kétszeres fontosságú, mert a kibédi igen szép birtok, melyet a fiatal özvegy férje után bírt, Kecseti illette, mint az elbunyit magtalan férfi legközelebbi rokonát, s hogy abból törvényeink értelmében nemcsak a női negyedrészt lón kiszakítva özvegytartásul, s hogy az egész birtokban már csaknem két év óta a két nő illő kényelem közt élhete, azt éppen a fiatal Kecseti szerelmi hajlamának s azon ígéretnek lehetet közzéadni, hogy Judith keze Kecsetinek volt leköltve, mielőtt ez a férfi kort elérendette.

1712-ik év tavaszán tölté be az ifjú a kívánt kort, de szerencsétlenségére azelőtt néhány hóval ismerete meg Judith Maróthi. Anyja kétségbe volt esve, midőn megtudta leánya szerelmét s méhkóros görcei s lelkét gyilkoló sirásai mind folytonosabbakká lettek.

Nem volt más módja Judithnak, mint eltitkolni szerelmét, mely a sors tiltása s a ritkább és titkos találkozások miatt csak mind nagyobb szenvedélylyé nőtt szívében, s nem volt más reménye, mint az, hogy ha Kecsetivel való viszonyának megkötését ha logatja, ha iránta közzéont mutat, tán fölgerjed a fiatal férfi büszkesége, vagy kifáradván türelme, kilakad hő szenvedélye is.

Amde e számításban csalódott, minél hidegebb volt ő Kecseti iránt, annál forróbban lángolt ennek szerelme, s halogatásaira vastürellemmel felelt.

Pedig tudta, hogy Judith szíve nincs általa kielégítve, azt azonban nem sejté, hogy e szív már mást választott. Újján viselte a szép özvegy mátkagyűrűjét, s így az adott ígéret bűségét önző szíve követelte. Azon gondolat, hogy Judith hidegsége tán valamely titkolt szerelemben leli okát, mindannyiszor felbőszítette őt. A szenvedély túlvitt fokozatai már az örtlészt légmérsékét mutatják, s bányászor történt, hogy a dühös szerelmes megölte kedvesét, hogy ha ő nem, úgy más se bírhasa?

E rövid és vázlatos előadásban eléggé jellemeztük azon nyomasztó szenvedéseket, melyek között Judith élete folyt, s mely arcának bájos virágai közé oda tiltette ama fájó bánatvonásokat, melyek a szeretet mellett még a lélekreszvétet is felkelte, csak még szeretetreméltóbbá alakíták át kedves lényét.

II.

Kecsetiné laka előtt a téres völgyen hosszan nyult alá a kert a Küküllő felé, mely a mint már említettük, a keleti hegység alatt kigyózik el.

A kert sem a francia nyílegyenes fasorok, sem az angol parkok elmélete szerint volt rendezve, hanem régi módi magyar nemesezen százados körtvéfak tövéből kinőtt sarjakba oltott új oltványok, a sós és kekek körte, a székely párizs s ugynevezett ezigány és muskotár almafajokból, melyek apáink kedvencz gyümölcsei voltak, s most is méltók tiszteletünkre és étvágyunkra. Nem hiányzottak a kertből az őszi barackok és a „morabének”, melyek ma kevésbé ismeretesek hazánkban, de gyermekkoromban megízelttem s nevéket onnan vették, hogy jó azoknak élvezetével késni, azaz bevárni, míg jól megérnek, mert éretlenül hideglelést okozhatnak. Nem hiányzott ezeken kívül a beszterzei, löszemű, fehér és muskotár szilva, fűfű nagyokasága, melyeket kerekken körül hosszú jegenye sor kertelt be, e symboluma a galambbúgos kapus magyar nemességnek, mely egy század óta korunkig már az alsóbb székelységnek vált kedvencz hatalomfűfű a galambbúgos kapukkal egyetemben, midőn ezek a nemes „mitregent”-ek birtokában egy hatalmas uralkodó előtt hajdan szemet szurtak.

E szerint a kert elég sűrűn volt fákkal benőve és árnyékosza s egy-két sürtüség, melyet most pavillonokkal, kerti koszorúkkal foglaltatnánk el, akkor igen becsületesen és ildomosan betöltött a kert jobb oldalán egy kerek zsendélyfedeli filegoria jó fenyődeszkákból, a deszkaszezéreséknél léczcel bepántolva, s előhúzó deszkaablakosorokkal úgy bezárva, hogy ottan teljesen el lehetett volna zárkozni az emberi szemek elől, bahogy az oldalzatot képező deszkákból a kettő fűrészelt fenyőcsap amazoknak töké-

tes kiszáradása és összehúzódása s illetőleg a fenyőcsap helyének tágulása miatt szépen ki nem guvad vala addigi tokjából s ugy néhány helyt rést nem enged a filegoria belsőjébe belopható vizsga pillantásoknak és viszont a kert beloldalán egy érdemes szakál-szaraztók, hol apáink illedelmesen szárazták szakállaikat a napfényen a zsíros ebéd után, de a mely nagy megbecsülésre hivatott deszkatornácszerű sajátásgos épületeket, később e század elején nemcsak szakálltalanná, de mármár nagy részben bajsztalanná is átalakult apáink legalkalmasabbnak ítélték arra, hogy beléjük szép sorban méhkosarakat állítsanak fel; így aztán apránként korunkig elpusztult emlékezte is a szakállszaraztásnak, csak egyetlen egy példát tudunk még hazánkban, melyet Kerelő-szent-pálon a gróf Hallerek kastélyában láthatni, s hol még a mint tizedben mi mindnyájan, kik nem a Küküllő vármegye karai és rendei közé is tartozánk, főispánunk körében ősi szokás szerint nem ritkán száraztók dívatba újra visszajött szakállainkat.

Hanem elég volt ennyi topographiai észlelés, folytassuk beszélyünket.

Ott kezdtünk volt, hogy szép hajnal volt.

A pásztorkürt már szólott hosszan végig a falu utain, s a gazdatiszteleken a fölbedezett cselédség kurjongatni kezdett a marhákra, hogy azokat a falu csordájába kitehelhesse. Itt ott hosszú gémes kútak nyilrogatnak, az istálló marhák reggeli itatása végett.

Minden közsorsu lakó talpon volt már s a Kecsetiné udvarában is hallható lön a cse-

(Folytatása és vége.)

68. §. Az előforduló kiadások, napi és mértfölddíjak

nak a főispán, főkirálybíró, főkapitány vagy helyettese gyakorolja ideiglenesen annak hatáskörét, s főleg gondoskodik arról, hogy azon hivatalok, a melyek a biztományt választják, a mennyiben a jelenlegi tisztviselők leküszönnek, vagy állomásokból előmozdittatnak, alkalmas helyettesítés által tudassék be.

Felséged ünnepélyesen megígérte, hogy hazánk né boldogsága tekintetéből szírt és zátony közt hányatott alkánymányunk hajóját a törvényesség biztos révébe visszavefendi: kijelentette Felséged, miszerint szándékatól és at

— Mit is álmodtam csak? — kérdez nagy bölcsen, ujját, mely meglehetősen mo-
satlan volt, homlokára illesztve. Igen — foly-
tatá — álmodtam, hogy szüreten voltam Szász-
Örményesen, igen ott, és egy alfalfa alatt
pihentem, melyen piros bogtyók teremtek —
éppen úgy, mint e helyt eme fán fejem föl-
lött... Igen, álmodtam... Én Jézus Krisztus
som, hogy is álmodtam? Kincsesel álmo-
tam, sok kincsesel... Megjövendölte nekem
a bekecsi vén parasztnő, hogy álmaim után
fogok kincset találni... És igaz, hogy egy-
szer csalódtam, igaz, hogy nagy ázás utá-

— Az én nevem édes kincsem, Biró T.

Egyszerre Julis hegyeset sikoltott, Tóbia eldobá a pecsenyealávalókat s eldermedv filiz hittott csójjal néze maga elébe. a cs

tanácskozási termekben, melyek a tulajdonosi funkciókra alkalmatlanságát bizonyították. De melyekben vizsgálva, végre iszólhatott, hogy mutakoztak olynemű jelek, amelyek a tulajdonosi funkciókra alkalmatlanságát bizonyították. De melyekben vizsgálva, végre iszólhatott, hogy mutakoztak olynemű jelek, amelyek a tulajdonosi funkciókra alkalmatlanságát bizonyították.

nek s bízalomnak rendkívüli közviszonyaink
gyengült gyökerei megerősülnek, újabb
lak, és a közbeneső időben kívánt magasabban
teljesítésében nem gördülhet annyi nehé
a megelőző alkotmányos biztosítékok melle

— A tűz éjje meg kied álmát, mon
lélekhez és kaczagáshoz jutva Julius, s an
gyorsabban kapta ki az ásót Tóbiás kez
ből, mert éppen megnyílt odafenn a k
ajtója s Judith lön látható a mint beteg
kedű anyját vezette elő az ösvényen regg
sétára.

És valóban Judith észre is vette ennek jelet adta egy kézintéssel, mire bíás mereven állta, folyvást ugyanazon lyen szemével kísérve a hölgyeket, min kötelességében földhöz szegzett közvitéz séri tekintetével kapitányának minden m

Judith ezalatt elvezette anyját a szakszárastóba, melynek folyosójára az épmost kelő nap hárántosan hinté be sárga A fák lombjai közt élénk madársereg lolt, s zengeménység közű kakasszó, ruc hápogása, emberi hangok, pásztorkürtök, torcsattogatás — szóval a mindnyájunk ismeretes falusi zaj vegyült.

(Folytatjuk.)

